श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी,

वेरावलम्

अभ्यासक्रमः

शास्त्रीकक्षा

चतुर्थसत्रम् (Semester-04)

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	04		Marks	70
Subject	अनिवार्यसंस्कृतम्		Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 01		Credits	3
Paper Code	-			

अभिज्ञानशाकुन्तलम् (५ तः ७ अङ्काः)

Course Objectives Student Teachers will be able to	• कालिदासस्य तत्कृतीनां च परिचयः । • नाटकस्वरूपज्ञानम् । • अभिज्ञानशाकुन्तलस्य कथावस्तुज्ञानम् । • नाट्यसंवादकलाज्ञानम् । • नाट्यरसानुभूतिः ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	५ अङ्कः	25	16	01
2	६ अङ्कः	20	13	01
3	७ अङ्कः, सम्पूर्णग्रन्थस्य वैशिष्ट्यञ्च	25	16	01

Course Outcome	• कालिदासस्य तत्कृतीनां च परिचयः । • नाटकस्वरूपज्ञानम् । • अभिज्ञानशाकुन्तलस्य कथावस्तुज्ञानम् । • नाट्यसंवादकलाज्ञानम् । • नाट्यरसानुभूतिः ।
References:	➢

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	04		Marks	35+35
Subject	English & Computer		Hours	
Paper Name	Paper-2		Credits	
Paper Code	-			

Course Objectives Student Teachers will be able to	• This paper is designed to get knowledge of browser, url, create Email, use of Email and surfing government and educational websites.

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	Text: Colors of life- A Textbook for College Students, Macmillan - Section-2 Prase-2 Laxmibai- The Brave Rani of Jhansi, O.L. Henderson and Richard Word - Prase-5 Sweets for Angels- R.K. Narayan	20		
2	Grammar: Model Auxiliaries	8		
	Composition Dialogue writing-guided Dialogue between student-teacher, student-student, student-principal, booking clerk-passenger, customer-band clerk, customer-shop keeper etc. can be asked	7		
3	- Internet Introduction, History, Internet, Intranet and Extranet, Client server architecture, address mechanism, Various Internet services, e-mail ,Concept and use of : E-Commerce, E-Business, E- Governance, Mobile Commerce , Types of Payment System (Digital Cash, Electronic Cheque, Smart Card, Debit/Credit Card) - Networking Concepts, Components, Types ,Intranet	35		

Course Outcome	• This paper is designed to get knowledge of browser, url, create Email, use of Email and surfing government and educational websites.
References:	

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri – 02		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	04		Marks	70
Subject	GUJARATI		Hours	45
Paper Name	શ્રેષ્ઠ ગુજરાતી ખંડ કાવ્યો સંપા.ચિનુ મોદી અને સતીશ વ્યાસ(પસંદગીની દશકૃતિ)		Credits	3
Paper Code	GE : 2.4.4			

Course Objectives Student Teachers will be able to	• વિદ્યાર્થી અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના ખંડકાવ્યના સ્વરૂપથી પરિચિત થશે. • ગુજરાતી સાહિત્યમાં પ્રમુખ ખંડકાવ્યકૃતિથી પરિચિત થશે.

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	ખંડકાવ્ય સંજ્ઞા સ્વરૂપ અને લક્ષણો ખંડકાવ્ય ઉદભવ વિકાસ	15	12	1
2	શ્રેષ્ઠ ગુજરાતી ખંડ કાવ્યો(પસંદગીના દશ કાવ્યોનો અભ્યાસ)	15	12	1
3	ખંડકાવ્યમાં વિષય વૈવિધ્ય ખંડકાવ્યમાં સંઘર્ષ ખંડકાવ્યમાં ચરિત્રચિત્રણ ખંડકાવ્યમાં રસનિરૂપણ ખંડકાવ્યમાં છંદ વૈવિધ્ય	20	12	1
4	શબ્દ સમૂહ માટે એક શબ્દ વિરામ ચિહનો	20	09	1

Course Outcome	• અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપના ખંડકાવ્ય સ્વરૂપનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થશે. • વિવિધ ખંડકાવ્યનો અભ્યાસથી જ્ઞાન પ્રાપ્ત થશે.
References:	➢ ખંડકાવ્ય –સ્વરૂપ અને વિકાસ– ચીનુ મોદી ➢ ગુજરાતી ખંડકાવ્યો,સંક્ષા,ચીનુ મોદી અને સમીક્ષા ➢ આપણાં ખંડકાવ્યો – ધીરૂ પરીખ ➢ સતર સાહિત્ય સ્વરૂપો – પ્રસાદ બ્રહયભટ્ટ ➢ ગુજરાતી સાહિત્યનો ઈતિહાસ – ડો.રમેશ ત્રિવેદી ➢ સરળ ગુજરાતી વ્યાકરણ – ભરત ઠાકર ➢ ભાષા સજજતા અને લેખન કૌશલ્ય – યોગેન્દ્ર વ્યાસ

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	04		Marks	70
Subject	सप्त एकांकी- एकांकी संग्रह		Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्र-3		Credits	03
Paper Code	-			

Course Objectives Student Teachers will be able to	• छात्र हिन्दी एकांकी के स्वरूप को विस्तार से जानेंगे । • छात्र हिन्दी एकांकी के उद्भव और विकास को जानेंगे । • छात्र हिन्दी के प्रमुख एकांकीकारों से अवगत होंगे । • छात्र अभ्यासक्रम में समाविष्ट एकांकी को पढ़कर उसकी तात्त्विक समीक्षा करना सीखेंगे ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	एकांकी- परिभाषा, तत्त्व, प्रकार, विकास अभ्यासक्रम में समाविष्ट एकांकियों के एकांकीकारों का परिचय	14	12	1
2	'पृथ्वीराज की आँखें'- एकांकी का कथानक 'पृथ्वीराज की आँखें'- एकांकी में व्यक्त ऐतिहासिकता 'लक्ष्मी का स्वागत'- एकांकी का कथासार 'लक्ष्मी का स्वागत'- एकांकी में व्यक्त लेखक की स्वानुभूति	14	11	1
3	'स्ट्राईक'- एकांकी का कथासार 'स्ट्राईक'- एकांकी की प्रमुख समस्या 'रीढ़ की हड्डी'- एकांकी का कथानक 'रीढ़ की हड्डी'- एकांकी में व्यक्त सामाजिक यथार्थवाद	14	11	1
4	'सीमारेखा'- एकांकी का कथासार 'यहाँ रोना मना है'- एकांकी का कथासार 'यहाँ रोना मना है'- एकांकी में व्यक्त नारीचेतना	14	11	1
5	युनिट- १ से ४ के आधार पर बहुवैकल्पिक प्रश्न	14		

Course Outcome	• छात्र हिन्दी एकांकी के स्वरूप को विस्तार से जानेंगे । • छात्र हिन्दी एकांकी के उद्भव और विकास को जानेंगे । • छात्र हिन्दी के प्रमुख एकांकीकारों से अवगत होंगे । • छात्र अभ्यासक्रम में समाविष्ट एकांकी को पढ़कर उसकी तात्त्विक समीक्षा करना सीखेंगे ।
अभ्यासग्रन्थ :	➢ सप्त एकांकी, संपादक- डॉ.बी.के.कलासवा, शान्ति प्रकाशन, अहमदाबाद
References:	• हिन्दी समस्यामूलक नाटकों की शिल्प-विधि, पूनम कुमारी, जयभारती प्रकाशन, इलाहाबाद • नाटक और नाट्य शैलियाँ, दुर्गा दीक्षित, जयभारती प्रकाशन, इलाहाबाद • नाट्य सिद्धान्त विवेचन, शान्ति मलिक, जयभारती प्रकाशन, इलाहाबाद • हिन्दी के नाट्य शिल्पी, शान्ति मलिक, जयभारती प्रकाशन, इलाहाबाद

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	04		Marks	70
Subject	English		Hours	45
Paper Name	Paper-3		Credits	03
Paper Code	-			

Course Objectives Student Teachers will be able to	•

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	Text: Beautiful Minds: A Textbook for College Students: McMillan (Section-02)	25	16	01
2	Grammar: (1) Degrees of Comparison, (2) Idioms	20	13	01
3	Composition: (1) Press Writing , (2) Dialogue Writing (Guided)	25	16	01

Course Outcome	•
References:	

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	04		Marks	70
Subject	ઈતિહાસ - ગુજરાતનો સાંસ્કૃતિક ઈતિહાસ (મૌર્યયુગથી આધુનિકયુગ સુધી)		Hours	45
Paper Name	પ્રશ્નપત્ર- ૪		Credits	03
Paper Code	-			

Course Objectives Student Teachers will be able to	• To make students familiar with the cultural History of Gujarat. • To familiarize the students about the Literature, Art and Architectural development of Gujarat. • To prepare the students to perform well in competitive exams.

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	(૧) મૌર્યકાલીન ગુજરાતની સાંસ્કૃતિક પરિસ્થિતિ, (૨) ગુપ્તકાલીન ગુજરાતની સાંસ્કૃતિક પરિસ્થિતિ, (૩) ચાવડાવંશ- મુખ્ય શાસકો, સાંસ્કૃતિક સિદ્ધિઓ	14	9	
2	(૧) સોલંકીકાલીન ગુજરાતની સાંસ્કૃતિક પરિસ્થિતિ, (૨) સિદ્ધરાજનાં શાસનકાળની સાંસ્કૃતિક સિદ્ધિઓ, (૩) કુમારપાલની સાંસ્કૃતિક સિદ્ધિઓ	14	9	
3	(૧) વાઘેલાયુગની સાંસ્કૃતિક પરિસ્થિતિ, (૨) કર્ણદેવ અને ભીમદેવ, (૩) વસ્તુપાળ અને તેજપાળ	14	9	
4	(૧) મુખ્ય જૈનાચાર્યો, તેમનું સાહિત્ય, જૈન શિલ્પ-સ્થાપત્ય, (૨) મોગલકાલીન ગુજરાતની સાંસ્કૃતિક પરિસ્થિતિ, (૩) મરાઠાકાલીન ગુજરાતની સાંસ્કૃતિક પરિસ્થિતિ	14	9	
5	(૧) બ્રિટિશકાલીન ગુજરાતમાં શિક્ષણ અને સાહિત્ય, (૨) સ્વતંત્ર ગુજરાતની સાંસ્કૃતિક સિદ્ધિઓ, (૩) ગુજરાતનાં મુખ્ય યાત્રાસ્થળો અને પ્રવાસન સ્થળો, (૪) સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામમાં જનજાતિઓના અંગ્રેજો સામેના સંઘર્ષો- મૂળેટી, ચાડપ, પાતચીતરીયા, માનગઢ	14	9	

Course Outcome	• To make students familiar with the cultural History of Gujarat. • To familiarize the students about the Literature, Art and Architectural development of Gujarat. • To prepare the students to perform well in competitive exams.
References:	➢ સૌરાષ્ટ્રનો ઈતિહાસ, ડૉ.એસ.વી.જાની, પ્રવિણ પ્રકાશન, રાજકોટ ➢ સૌરાષ્ટ્રનાં સાંસ્કૃતિક લેખો, આધુનિક ગુજરાતનો ઈતિહાસ, ડૉ.વિશાલ જોષી, વેદાંત પ્રકાશન, જૂનાગઢ ➢ ગુજરાતનો રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક ઈતિહાસ, રત્નમણીરાવ ભીમરાવ ખેરે, યુનિ.ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ ➢ ગુજરાતનો રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક ઈતિહાસ, ભાગ- ૧ થી ૯, ભો.જે.વિદ્યાભવન, અમદાવાદ

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	04		Marks	70
Subject	અર્થશાસ્ત્ર -ભારતીય અર્થતંત્ર-૨		Hours	45
Paper Name	પ્રશ્નપત્ર- ૪		Credits	03
Paper Code	-			

Course Objectives Student Teachers will be able to	• It will be helpful to understand the problems of over-population and to make effort to resolve them. The suggestions can be made for the framing of the population policy. • It will be helpful to understand the new definitions of poverty, and the thoughts of Dr. Amartya Sen related to it. • The understanding of unemployment is essential to avail the works to human beings for the development. • It will help to understand the problem of black money at national level. • The study of Economics helps to understand the burning problems of inflation, and to find out the remedies to control it.

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	વસ્તી- (૧) ભારતમાં વસ્તીનાં વલણો, (૨) ભારતમાં વસ્તી વધારાનાં કારણો, (૩) ભારતમાં વસ્તીની આર્થિક અસરો, (૪) ભારતમાં સરકારની વર્તમાન વસ્તીનીતિ	14	9	
2	ગરીબી- (૧) ગરીબીનો અર્થ-વ્યાખ્યા, (૨) ગરીબીનું સ્વરૂપ (સાપેક્ષ અને નિરપેક્ષ ગરીબી, (૩) ભારતમાં ગરીબીનાં નિર્દેશકો, (૪) ભારતમાં ગરીબીનાં કારણો, (૫) ભારતમાં ગરીબી નિવારણ અંગેની સરકારની નીતિ	14	9	
3	બેકારી- (૧) બેકારીનો અર્થ-વ્યાખ્યા, (૨) બેકારીનાં કારણો, (૩) ભારતમાં બેકારીનાં કારણો, (૪) ભારતમાં બેકારી દૂર કરવાનાં ઉપાયો	14	9	
4	કાળુ નાણું- (૧) ભારતમાં કાળાનાણાંનાં કારણો, (૨) ભારતમાં કાળાનાણાંની અસરો, (૩) ભારતમાં કાળાનાણાંનાં ઉદ્‌ભવસ્થાનો, (૪) ભારતમાં કાળાનાણાં નાબુદી માટે લેવાયેલા પગલાઓ	14	9	
5	ફુગાવો- (૧) ફુગાવાનો અર્થ અને પ્રકારો, (૨) ભારતમાં ફુગાવાનાં કારણો, (૩) ભારતમાં ફુગાવાની આર્થિક અસરો	14	9	

Course Outcome	• It will be helpful to understand the problems of over-population and to make effort to resolve them. The suggestions can be made for the framing of the population policy. • It will be helpful to understand the new definitions of poverty, and the thoughts of Dr. Amartya Sen related to it. • The understanding of unemployment is essential to avail the works to human beings for the development. • It will help to understand the problem of black money at national level. • The study of Economics helps to understand the burning problems of inflation, and to find out the remedies to control it.
References:	➢ ભારતીય અર્થતંત્રની પાયાની સમસ્યાઓ ભાગ- ૧ અને ૨, સી. જમનાદાસ એન્ડ કંપની, અમદાવાદ ➢ ભારતીય અર્થતંત્રની પાયાની સમસ્યાઓ ભાગ- ૧ અને ૨, બી.એસ.શાહ કંપની, અમદાવાદ ➢ અલ્પવિકસિત દેશોનું અર્થકારણ, સી.જમનાદાસ એન્ડ કંપની, અમદાવાદ ➢ ભારતીય અર્થતંત્ર-૧, સી.જમનાદાસ એન્ડ કંપની, અમદાવાદ

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	04		Marks	70
Subject	સમાજશાસ્ત્ર -ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્ર		Hours	45
Paper Name	પ્રશ્નપત્ર- ૪		Credits	03
Paper Code	-			

Course Objectives Student Teachers will be able to	Through the study of this course, students will understand – • the definition of a village • meaning, scope and importance of Rural Sociology • condition of families, casts, marriages and women in rural society • meaning, structure and impact of Panchayati Raaj on rural society • concepts of unorganized institutions, rural organizations, formal organizations, cooperative societies, consumer forums, rural education committees and N.G.Os. • a comparison between rural and urban societies.

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	(૧) ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્રનો અર્થ, (૨) ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્રનું કાર્યક્ષેત્ર, (૩) ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્રનું મહત્ત્વ, (૪) ગામડાનાં લક્ષણો	14	9	
2	(૧) ગ્રામીણ સમુદાયમાં જ્ઞાતિસંખ્યા, (૨) ગ્રામીણ સમુદાયમાં કુટુંબસંખ્યા, (૩) ગ્રામીણ સમુદાયમાં લગ્નસંખ્યા, (૪) ગ્રામીણ સમુદાયમાં સ્ત્રીઓ	14	9	
3	(૧) પંચાયતી રાજનો અર્થ અને હેતુઓ, (૨) પંચાયતી રાજ્યનું ત્રીસ્તરી માળખું, (૩) ગ્રામપંચાયતનું માળખું અને કાર્ય, (૪) તાલુકા પંચાયતનું માળખું અને કાર્ય, (૫) ગ્રામીણ સમાજ પર પંચાયતી રાજની અસરો	14	9	
4	(૧) અસંગઠિત સંગઠનનો અર્થ અને લક્ષણો, (૨) ગ્રામીણ સંગઠનો, ઔપચારિક સંગઠનનો અર્થ અને લક્ષણો, (અ) સહકારી મંડળીઓ, (બ) ગ્રાહક સમિતિ, (ક) ગ્રામીણ શિક્ષણ સમિતિ, (ડ) ગ્રામીણ વિકાસ અને એન.જી.ઓ.	14	9	
5	ગ્રામીણ અને નગર સમાજની તુલના- (૧) ગ્રામીણ સ્થળાંતરનાં કારણો, (૨) ગ્રામીણ સમુદાયની સમસ્યાઓ (ગરીબી, બેરોજગારી, દેવું), (૩) ગ્રામીણ સમુદાયનાં ખેતી સંબંધિત પ્રશ્નો	14	9	

Course Outcome	Through the study of this course, students will understand – • the definition of a village • meaning, scope and importance of Rural Sociology • condition of families, casts, marriages and women in rural society • meaning, structure and impact of Panchayati Raaj on rural society • concepts of unorganized institutions, rural organizations, formal organizations, cooperative societies, consumer forums, rural education committees and N.G.Os. • a comparison between rural and urban societies.
References:	➢ ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્ર, લેખક- પ્રો.જે.કે.દવે, અનાડા પ્રકાશન, અમદાવાદ ➢ ગ્રામીણ અને નગર સમાજશાસ્ત્ર, લેખક- શ્રી એ.જી.શાહ અને પ્રો.જે.કે.દવે, અનાડા પ્રકાશન, અમદાવાદ

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	04		Marks	70
Subject	प्राच्यार्थशास्त्रम् एवं राजनीतिशास्त्रम्		Hours	45
Paper No.	04		Credits	03
Paper Name	कौटिलीयार्थशास्त्रम् (८-१० अधिकरणानि)			
Paper Code	-			

Course Objectives Student Teachers will be able to	• राजविपत्तीनां ज्ञानं भविष्यति । • प्रजाविपत्तेः ज्ञानं प्राप्स्यति । • राष्ट्रसङ्कटं ज्ञास्यति । • शक्तिदेशकालबलाबलज्ञानम् एवं च यात्राकालस्य ज्ञानं भविष्यति । • राज्यसन्दर्भे साङ्ग्रामिकं ज्ञानं प्राप्स्यति ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	अष्टमाधिकरणम्	20	13	1
2	नवमाधिकरणम्	25	16	1
3	दशमाधिकरणम्	25	16	1

Course Outcome	• राजविपत्तीनां ज्ञानं भविष्यति । • प्रजाविपत्तेः ज्ञानं प्राप्स्यति । • राष्ट्रसङ्कटं ज्ञास्यति । • शक्तिदेशकालबलाबलज्ञानम् एवं च यात्राकालस्य ज्ञानं भविष्यति । • राज्यसन्दर्भे साङ्ग्रामिकं ज्ञानं प्राप्स्यति ।
References:	

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	04		Marks	70
Subject	Computer		Hours	45
Paper Name	Paper-3		Credits	03
Paper Code	-			

Web Programming using PHP

Course Objectives Student Teachers will be able to	• To develop basic Web programming skill.

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	**Web Programming** • Static and Dynamic Web • Client side & Server side Scripting • Introduction to other Server side languages • Webserver (IIS & Apache) • Web Hosting, Virtual Host, Multi-Homing • Distributed Web Server Overview. **PHP Basic** • Introduction to PHP • PHP configuration in IIS & Apache Web server • Understanding of PHP.INI file • Understanding of PHP .htaccess file • PHP variable • Static & Global variables • GET & POST method • PHP Operators • Conditional Structure & Looping Structure • Array			
2	**PHP Function** • **User Defined Functions:** ▪ argument function ▪ default argument function ▪ variable function ▪ return function • **Variable Length Argument Functions:** func_num_args, func_get_arg, func_get_args • **Variable Functions:** gettype, settype, isset, unset, strval, floatval, intval, print_r • **String Functions:** chr, ord, strtolower, strtoupper, strlen, ltrim, rtrim trim, substr, strcmp, strcasecmp, strpos, strrpos, strstr, stristr, str_replace, strrev, echo, print, explode, implode, join, md5, str_split, str_shuffle, ucfirst, ucwords. • **Math Functions:** abs, ceil, floor, round, fmod, min, max, pow, sqrt, rand, bindec, decbin, hexdec, dechex, is_finite, is_infinite • **Date Functions:** date, getdate, setdate, checkdate, time, mktime, date_add, date_create, date_format, gmdate, localtime, strftime			

	• **Array Functions:** count, list, in_array, current, next, previous, end, each, sort, rsort, assort, arsort, array_merge, array_reverse, array_diff, array_unique, array_key_exists, array_push,array_pop, array_search • **Miscellaneous Functions:** define, constant, include, require, header, die, exit • **File Handling Functions:** fopen, fread, fwrite, fclose, file_exists, is_readable, is_writable, fgets, fgetc, file, file_get_contents, fputs, file_put_contents, ftell, fseek, rewind, copy, unlink, rename, move_uploaded_file.			
3	**Handling Form, Session Tracking & PHP Components** • Handling form with GET & POST • Cookie • Session • Server Variable • PHP Components: ▪ PHP GD Library ▪ PHP Regular expression ▪ Uploading file ▪ Sending mail using mail() ▪ Sending mail using smtp() **AJAX** • What is AJAX • PHP with AJAX • How AJAX works with PHP • Working with AJAX as background process • Using JQuery with PHP • JQuery AJAX with PHP			
4	**Introduction of SQL, MySQL Functions** • Working with MySQL using PhpMyAdmin • SQL DML Statement (Insert, Update, Select, Delete) Command • MySQLi Functions: mysqli_connect, mysqli_select_db, mysqli_query, mysqli_affected_rows, mysqli_num_rows, mysqli_autocommit, mysqli_commit, mysqli_fetch_array, mysqli_fetch_assoc, mysqli_fetch_object, mysqli_fetch_row, mysqli_prepare			
5	**Web Services** • XML and JSON • Introduction to JSON • Installation & Configuration • Resource Types • JsonSerializable • JSON Functions: json_decode, json_encode **jQuery** • What is jQuery? • jQuery Syntax • jQuery Selector: ▪ Element Selector ▪ Class Selector ▪ ID Selector • jQuery Events: click, dbclick, keypress, keydown, keyup, submit, change, focus, blur, load, resize, scroll,unload • jQuery Effects: hide show, fade, slide			

Course Outcome	• To develop basic Web programming skill.
References:	➢ Modern PHP: New Features and Good Practices, Josh Lockhart (ORELLY) ➢ PHP Cookbook: Solutions & Examples for PHP Programmers, David Skylar and Adam Trachtenberg (ORELLY) ➢ Programming PHP, Kevin Tatroe and Peter MacIntyre ORELLY) ➢ PHP for the Web: Visual QuickStart Guide (4th Edition), Larry Ullman (Peachpit Press) ➢ http://php.net/manual/en/book.mysqli.php ➢ https://www.w3schools.com/php/php_ref_mysqli.asp ➢ https://www.tutorialspoint.com/index.htm

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Veda-Vedanga
Semester	04		Marks	70
Subject	वेदः		Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 05/07		Credits	3
Paper Code	-			

वेदभाष्यकाराः, अथर्ववेदभाष्यभूमिका

Course Objectives Student Teachers will be able to	• प्रश्नपत्रेऽस्मिन् पूर्वपाश्चात्य-वेदभाष्यकाराणां परिचयेन वेदार्थप्रवृत्तिनिमितानि आधारतत्त्वानि च पूर्वपाश्चात्यविद्वद्भिः अवलम्ब्य छात्रैरवगम्यन्ते येनात्र तुलनात्मक-शोधप्रवृत्तिरुपजायते छात्रेष्विति प्रयोजनं फलञ्च ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्राच्यभाष्यकाराः	25	16	01
2	पाश्चात्यभाष्यकाराः	25	16	01
3	सायणाचार्यकृता काण्वसंहिताभाष्यभूमिका	20	13	01

Course Outcome	• प्रश्नपत्रेऽस्मिन् पूर्वपाश्चात्य-वेदभाष्यकाराणां परिचयेन वेदार्थप्रवृत्तिनिमितानि आधारतत्त्वानि च पूर्वपाश्चात्यविद्वद्भिः अवलम्ब्य छात्रैरवगम्यन्ते येनात्र तुलनात्मक-शोधप्रवृत्तिरुपजायते छात्रेष्विति प्रयोजनं फलञ्च ।
References:	➢ केचन वेद भाष्यकाराः धर्ममनीषिणश्च, नवजीवन पब्लिकेशन, नवजीवन काम्प्लेक्स, निवाई,जयपुर-२०१७, Ph-01438-222127, 228377 ➢ वैदिक साहित्य और संस्कृति, आचार्य बलदेव उपाध्याय, शारदा संस्थान, 37 बी., रवीन्द्रपुरी, दुर्गाकुण्ड, वाराणसी 221005 । ➢ चतुर्वेदभाष्यभूमिका,

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Veda-Vedanga
Semester	04		Marks	70
Subject	वेदः		Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 06		Credits	3
Paper Code	-			

यास्ककृतनिरुक्तम्

Course Objectives Student Teachers will be able to	• शास्त्रिकक्षायामेव भारतीयभाषाविज्ञानेन सह छात्राः परिचिताः भवन्ति, वेदार्थप्रक्रियाः निरुक्तिशैल्या निर्वचनशैल्या च ते परिचिता भवन्ति, विशेषवैदिकपदानामर्थावगमने च छात्राः रुचिशीलाः भवन्तीति फलमस्य ग्रन्थस्यास्मिन् प्रश्नपत्रपाठनेन ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	यास्ककृतनिरुक्तस्य प्रथमाध्यायस्य प्रथमद्वितीयतृतीयपादाः ।	25	16	01
2	यास्ककृतनिरुक्तस्य प्रथमाध्यायस्य चतुर्थपञ्चमषष्ठपादाः ।	25	16	01
3	यास्ककृतनिरुक्तस्य द्वितीयाध्यायस्य प्रथमद्वितीयपादौ ।	20	13	01

Course Outcome	• शास्त्रिकक्षायामेव भारतीयभाषाविज्ञानेन सह छात्राः परिचिताः भवन्ति, वेदार्थप्रक्रियाः निरुक्तिशैल्या निर्वचनशैल्या च ते परिचिता भवन्ति, विशेषवैदिकपदानामर्थावगमने च छात्राः रुचिशीलाः भवन्तीति फलमस्य ग्रन्थस्यास्मिन् प्रश्नपत्रपाठनेन ।

References:

- निरुक्तम्, दुर्गाचार्यकृत-ऋज्वर्थाख्यव्याख्यानुसारिण्या श्रीमुकुन्दशर्मणा निरुक्तविवृत्या सह प्रकाशितम्, चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान, 38 यू.ए., बंगालोरोड, जवाहरनगर, दिल्ली 110007.
- The Nighantu and the Nirukta of Sri Yaskacharya, Lakshman Sarup, MLBD, 41 U.A., Bungalow Road, Jawahar Nagar, Delhi 110007.
- निरुक्तम्, डा. उमाशङ्करशर्मा 'ऋषि', चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी 221001.
- हिन्दी-निरुक्त (1, 2, 7 अध्याय), डा. कपिलदेवशास्त्री, साहित्यभण्डार, सुभाष बाजार, मेरठ 250002 ।
- The Etymologies of Yaska, Siddheswar Varma, Vishveshvarananda Institute Publication, VVRI, Sadhu Ashram, Hoshiarpur, Punjab.
- Yaska's Nirukta and the Science of Etymology: An Historical and Oriental Survey, Bishnupada Bhattacharya, Firma K. L. Mukhopadhyay, Calcutta.
- Critical Studies in the Phonetic Obsevations of Indian Grammarians, Siddheshwar Varma, Munshi Ram Manohar Lal Oriental Publishers and Booksellers, Nai Sarak, Delhi 6.
- A Practical Vedic Dictionary, Surya Kanta, Oxford University Press, USA.
- Vedic Index of Names and Subjects (Vol. I & II), A. A. Macdonell and A. B. Keith, MLBD, Delhi 110007.
- वैदिक कोश (भाग 1, 2, 3), पं चन्द्रशेखर उपाध्याय एवं अनिल कुमार उपाध्याय, नाग प्रकाशक, 11 ए/यू. ए. , जवाहर नगर, दिल्ली 110007 ।

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Sahitya
Semester	04		Marks	70
Subject	साहित्यम्		Hours	45
Paper No.	प्रश्नपत्रम्-05/07		Credits	3
Paper Name	दशरूपकम् (तृतीयचतुर्थप्रकाशौ)			
Paper Code	-			

Course Objectives Student Teachers will be able to	• दशरूपकाणांलक्षणात्मकःपरिचयः भविष्यति। • रसस्वरूपज्ञानं भविष्यति। • शान्तरसस्यखण्डनं भविष्यति। • रसभेदज्ञानं भविष्यति। • नाट्यवृत्तीनांव्यभिचारिभावानांचज्ञानं भविष्यति।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	तृतीयप्रकाशः १ तः ५६ कारिकाः	25	16	01
2	तृतीयप्रकाशः ५७ तः समाप्तिं यावत्, चतुर्थप्रकाशः १ तः ३३ कारिकां यावत्	20	13	01
3	चतुर्थप्रकाशः ३४ तः समाप्तिं यावत्	25	16	01

Course Outcome	• दशरूपकाणांलक्षणात्मकःपरिचयः। • रसस्वरूपज्ञानम्। • शान्तरसस्यखण्डनम्। • रसभेदज्ञानम्। • नाट्यवृत्तीनांव्यभिचारिभावानांचज्ञानम्।
References:	➢ दशरूपकम्, संस्कृतव्याख्यासहितम्, हिन्दीव्याख्यासहितम् / गुजरातीव्याख्यासहितम्

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Sahitya
Semester	04		Marks	70
Subject	साहित्यम्		Hours	45
Paper No.	प्रश्नपत्रम्-06		Credits	3
Paper Name	स्वप्नवासवदत्तम् (४ तः ६ अङ्काः)			
Paper Code	-			

Course Objectives Student Teachers will be able to	• महाकविभासस्यतत्कृतीनांचपरिचयः भविष्यति। • कथावस्तुपरिचयः भविष्यति। • नायकनायिकादिपात्रपरिचयः भविष्यति। • नाट्यलक्षणानांसङ्गतिः भविष्यति। • नाट्यरसास्वादः सम्भविष्यति।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	चतुर्थ अङ्कः	20	13	01
2	पञ्चम अङ्कः	25	16	01
3	षष्ठ अङ्कः	25	16	01

Course Outcome	• महाकविभासस्यतत्कृतीनांचपरिचयः। • कथावस्तुपरिचयः। • नायकनायिकादिपात्रपरिचयः। • नाट्यलक्षणानांसङ्गतिः। • नाट्यरसास्वादः।
References:	➢ स्वप्नवासवदत्तम्, संस्कृतव्याख्यासहितम्, हिन्दीव्याख्यासहितम् / गुजरातीव्याख्यासहितम्

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Puran
Semester	04		Marks	70
Subject	पुराणेतिहासः		Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 05/07		Credits	3
Paper Code	-			

श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, तृतीयः स्कन्धः (नियताध्यायाः)

Course Objectives Student Teachers will be able to	• भगवान्-भक्तयोः सम्बन्धं ज्ञास्यन्ति । • सृष्टिप्रक्रियायाः विस्तृतं रूपं ज्ञास्यन्ति । • साङ्ख्य-योगदर्शनस्य परिचयः भविष्यति । • पुत्रोऽपि मातरं पाठयतीति प्रसङ्गेन ज्ञानस्य महत्त्वं ज्ञास्यन्ति ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	तृतीयः स्कन्धः, अध्यायाः १ तः ६	25	16	1
2	अध्यायाः २३ तः २५	20	13	1
3	अध्यायाः २८ तः ३३	25	16	1

Course Outcome	• उद्धवविदुरयोः सङ्गमेन भक्तगुणानां बोधः । • नवविध-दशविधसृष्टिवर्णनेन जगतः परिचयः । • कपिलोपाख्यानेन साङ्ख्य-योगदर्शनस्य परिचयः । • विदुर-मैत्रेयसंवादेन ज्ञानभक्त्योः महत्त्वम् ।
References:	➢ अनेकटीकोपेतभागवतम् । ➢ श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, गीताप्रेस गोरखपुर प्रकाशनम् । ➢ श्रीशुकसंहिता ।

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Puran
Semester	04		Marks	70
Subject	पुराणेतिहासः		Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 06		Credits	3
Paper Code	-			

महाभारतम्, नलोपाख्यानम् (५२ तः ६६ अध्यायाः)

Course Objectives Student Teachers will be able to	• विशालकायस्य ग्रन्थस्य महाभारतस्य परिचयः । • वेदव्यासस्य कर्मनिष्ठां शास्त्रनिष्ठां च ज्ञास्यन्ति । • 'यन्न भारते तन्न भारते' तस्य प्रत्यक्षं प्रमाणम् । • पुराणेतिहासयोः भेदः इतिहासत्वेन परिचयः । • महाभारतग्रन्थस्य परिचयः ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	नलोपाख्यानम्, अध्यायाः ५२ तः ५७	25	16	1
2	अध्यायाः ५८ तः ६०	20	13	1
3	अध्यायाः ६१ तः ६६	25	16	1

Course Outcome	• गुणानां ग्रहणं कर्तव्यं न तु बाह्यरूपस्य तस्य प्रमाणम् । • सत्युगस्य चरित्रपठनेन तत्कालीनसमाजस्य दर्शनम् । • दाम्पत्यजीवने परस्परं समर्पणं महत्त्वपूर्णं वर्तते तस्य बोधः । • हंसस्य पात्रेण पशु-पक्षीणां मानवजीवने योगदानं तस्य प्रमाणम् ।
References:	➢ भाण्डारकर ऑरिएन्टल इन्स्टिट्युट ऑफ पुणे ➢ गीताप्रेस गोरखपुर

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vyakaran
Semester	Forth		Marks	70
Subject	Nvya Vyakaran		Hours	45
Paper Name	5/7		Credits	3
Paper Code	CC- 2.4.7, CE- 2.4.4			

Course Objectives Student Teachers will be able to	1. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कृत्-प्रत्ययानां कर्तरि कारके विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 2. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कर्तृभिन्ने कारके कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 3. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः भावेऽर्थे कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 4. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां विशेषपंक्तीनां (फक्कीनाम्) अर्थज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 5. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणप्रयोगे समर्थाः भविष्यन्ति। 6. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च प्रत्युदाहरणज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 7. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणेषु समन्वयज्ञाने प्रत्युदाहरणेषु असमन्वयज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	पूर्वकृदन्तप्रकरणम् उत्तरकृदन्तप्रकरणञ्च - 3136 तः 3170 पर्यन्तम्।	25	16	1
2	उत्तरकृदन्तप्रकरणम् - 3171 तः 3205 पर्यन्तम्।	25	16	1
3	उत्तरकृदन्तप्रकरणम् - 3206 तः 3232 पर्यन्तम्।	20	13	1

Course Outcome	1. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कृत्-प्रत्ययानां कर्तरि कारके विधानज्ञानम्। 2. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कर्तृभिन्ने कारके कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञानम्। 3. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः भावेऽर्थे कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञानम्। 4. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां विशेषपंक्तीनां (फक्कीनाम्) ज्ञानम्। 5. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणज्ञानम्। 6. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च प्रत्युदाहरणज्ञानम्। 7. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणेषु समन्वयज्ञानं प्रत्युदाहरणेषु असमन्वयज्ञानम्।
References:	1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता, सम्पादक - श्रीमद्गिरिधरशर्मा, श्रीपरमेश्वरानन्दशर्मा, मोतिलाल बनारसीदास, नई दिल्ली। 2. सजिल वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनी हिंदी व्याख्या-समन्विता, व्याख्याकार - श्रीगोविन्दाचार्य (षष्ठ भाग प्रथम खंड), चौखंबा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी। 3. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (मूल मात्र), सम्पादक - गोपालदत्त पांडेय, चौखंबा विद्याभवन, वाराणसी। 4. लघुसिद्धान्तकौमुदी- भीमसेन शास्त्री 5. कृत्प्रत्ययविमर्शः- प्रो. गोपबन्धु मिश्र प्राप्तिस्थानम्- संस्कृतप्रचारपरिषद्, मारुतिमन्दिरम्, प्रकाशपुरी आरा (बिहार)-802301 अन्य प्राप्तिस्थान- चौखम्भा विद्याभवन, वाराणसी-221001। दूरभाष- 0542-2420404 चौखम्भा ओरियन्टालिया, वाराणसी-221001। दूरभाष- 0542-2333476, 2334356

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vyakaran
Semester	Forth		Marks	70
Subject	Nvya Vyakaran		Hours	45
Paper Name	6		Credits	3
Paper Code	CC 2.4.8			

Course Objectives Student Teachers will be able to	1. णिजन्तप्रकरणस्य 2575 तः नामधातुप्रकरणस्य 2677 यावत् पठितानां सूत्राणाम् अर्थज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति। 2. णिजन्तप्रकरणस्य 2575 तः नामधातुप्रकरणस्य 2677 यावत् पठितानां वार्त्तिकानाम् अर्थज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति। 3. णिजन्तप्रकरणस्य 2575 तः नामधातुप्रकरणस्य 2677 यावत् पठितानां पङ्क्तीनाम् (फक्कीकानाम्) अर्थज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति। 4. णिजन्तप्रकरणस्य 2575 तः नामधातुप्रकरणस्य 2677 यावत् पठितानाम् उदाहरणानां सूत्रस्य वार्तिकस्य च समन्वयपूर्वकं सिद्धिप्रक्रियायाः ज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति। 5. णिजन्तप्रकरणस्य 2575 तः नामधातुप्रकरणस्य 2677 यावत् पठितेषु प्रत्युदाहरतेषु सूत्रस्य वार्तिकस्य च अप्रवृत्तेर्ज्ञानसम्पादने समर्थाः भविष्यन्ति। 6. णिजन्तप्रकरणादारभ्य नामधातुप्रकरणं यावत् विशेषप्रक्रियायाः ज्ञानप्राप्तौ समर्थाः भविष्यन्ति।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	णिजन्तप्रकरणं सन्नन्तप्रकरणञ्च - 2575 तः 2610 पर्यन्तम्।	25	16	1
2	सन्नन्तप्रकरणं यङन्तप्रकरणञ्च - 2611 तः 2646 पर्यन्तम्।	25	16	1
3	यङन्तप्रकरणं, यङ्लुगन्तप्रकरणं नामधातुप्रकरणञ्च - 2647 तः 2677 पर्यन्तम्।	20	13	1

Course Outcome	1. णिजन्तप्रकरणस्य 2575 तः नामधातुप्रकरणस्य 2677 यावत् पठितानां सूत्राणाम् अर्थज्ञानम्। 2. णिजन्तप्रकरणस्य 2575 तः नामधातुप्रकरणस्य 2677 यावत् पठितानां वार्त्तिकानाम् अर्थज्ञानम्। 3. णिजन्तप्रकरणस्य 2575 तः नामधातुप्रकरणस्य 2677 यावत् पठितानां पङ्क्तीनाम् (फक्कीकानाम्) अर्थज्ञानम्। 4. णिजन्तप्रकरणस्य 2575 तः नामधातुप्रकरणस्य 2677 यावत् पठितानाम् उदाहरणानां सूत्रस्य वार्तिकस्य च समन्वयपूर्वकं सिद्धिप्रक्रियायाः ज्ञानम्। 5. णिजन्तप्रकरणस्य 2575 तः नामधातुप्रकरणस्य 2677 यावत् पठितेषु प्रत्युदाहरतेषु सूत्रस्य वार्तिकस्य च अप्रवृत्तेर्ज्ञानम्। 6. णिजन्तप्रकरणादारभ्य नामधातुप्रकरणं यावत् विशेषप्रक्रियायाः ज्ञानम्।
References:	1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता, सम्पादक - श्रीमद्गिरिधरशर्मा, श्रीपरमेश्वरानन्दशर्मा, मोतिलाल बनारसीदास, नई दिल्ली। 2. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनी हिंदी व्याख्या-समन्विता, व्याख्याकार - श्रीगोविन्दाचार्य (पंचम भाग), चौखंबा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी। 3. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (मूल मात्र), सम्पादक - गोपालदत्त पांडेय, चौखंबा विद्याभवन, वाराणसी। 4. लघुसिद्धान्तकौमुदी- भीमसेन शास्त्री

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Darshan
Semester	4		Marks	70
Subject	Navya Nyaya		Hours	45
Paper No	5/7		Credits	3
Paper Code	CC-2.4.7			

पञ्चलक्षणी (माथुरी)

Course Objectives Student Teachers will be able to	• पूर्वपक्षव्याप्तेः लक्षणानां परिचयः (माथुर्यनुसारम्) • छात्राणां तर्कबुद्धिवैशद्याय

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	पञ्चलक्षणी (माथुरी) (चतुर्थलक्षणतः सिंहव्याघ्रलक्षणान्तो भागः)	Marks 70	Hours 45	Credits 3
1	चतुर्थलक्षणविचारः	२५	१६	१
2	पञ्चमलक्षणविचारः	२५	१६	१
3	सिंहव्याघ्रलक्षणविचारः	२०	१३	१

Course Outcome	• माथुर्यनुसारं पूर्वपक्षव्याप्तेः लक्षणानां दलसार्थक्यानि सिंहव्याघ्रलक्षणानि तल्लक्षणप्रवर्तनविधेश्च ज्ञानम्।
References:	➢ पञ्चलक्षणी(माथुरी), श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, नई दिल्ली,२०१२ ➢ व्याप्तिपञ्चकम्, वामाचरणभट्टाचार्यकृतविवृतिटीका, मास्टरखेलाडीलालः, वाराणसी, १९८८। ➢ व्याप्तिपञ्चकम् तथा सिंहव्याघ्रलक्षणम्, डॉ शिवदत्तमिश्रकृता गङ्गानिर्झरिणीटीका, चौखम्बासंस्कृतप्रतिष्ठानम्, वाराणसी।

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Darshan
Semester	4		Marks	70
Subject	Navya Nyaya		Hours	45
Paper No	6		Credits	3
Paper Code	CC-2.4.8			

व्यधिकरणम् (जागदीशी)

Course Objectives Student Teachers will be able to	• व्यधिकरणग्रन्थस्य जागदीश्यनुसारमध्ययनम्

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	**व्यधिकरणम् जागदीशी** (द्वितीयस्वलक्षणम्, चक्रवर्तिलक्षणानि, व्यधिकरणधर्मावच्छिन्नाभावखण्डनञ्च)	**Marks 70**	**Hours 45**	**Credits 3**
1	द्वितीयस्वलक्षणविचारः	२५	१६	१
2	"केचित्तु व्याप्यवृत्तेः"(चक्रवर्तिलक्षणम्) इति दीधितिमारभ्य "प्रतियोगितावच्छेदकत्वेपि वह्नित्वस्य न क्षतिः" इति दीधित्यन्तो भागः	२५	१६	१
3	"सत्त्ववति च गुणादौ" इति दीधितिमारभ्य (चक्रवर्तिलक्षणान्तो भागः) "व्यधिकरणधर्मावच्छिन्नाभावखण्डनान्तो" भागः।	२०	१३	१

Course Outcome	• व्यधिकरणग्रन्थस्य द्वितीयस्वलक्षणस्य ज्ञानम् • जगदीशतर्कालङ्कारस्य प्रतिपादनपद्धतेः ज्ञानम् • चक्रवर्तिलक्षणानां अथ च व्यधिकरणधर्मावच्छिन्नाभावस्य च ज्ञानम्
References:	➢ स्वामीरामप्रपन्नाचार्यकृतदीपिकासहितं जागदीशीव्यधिकरणम्, मास्टर् खेलाडीलाल् एन्ड सन्स् संस्कृत बुक् डिपो, वाराणसी। ➢ व्यधिकरणम् (जागदीशी), श्री ढुण्ढिराजशास्त्रि, चौखम्बासंस्कृतप्रतिष्ठानम्, वाराणसी।

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Darshan
Semester	4		Marks	70
Subject	Ramanuj Vedant		Hours	45
Paper Name	श्रीमद्भगवद्गीता 4-6 अध्यायाः (रामानुजभाष्यसहिता)		Credits	03
Paper No.	5/7		Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	• कर्मणः ज्ञानपूर्वकं भगवत्समर्पणे युक्तिः भवेत्। • कर्मयोगस्य आत्मप्राप्तिसाधनत्वे ज्ञाननिष्ठायाः शैघ्र्यात् कर्मयोगान्तर्गताकर्तृत्वानुसन्धानप्रकारं तन्मूलं ज्ञानञ्च प्रतिपादितं भवेत्। • कर्मयोगस्य निरपेक्षयोगसाधनत्वं द्रढयितुं ज्ञानाकारः कर्मयोगः योगशिरस्कः भवेत् ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	चतुर्थोध्यायः (रामानुजभाष्यसहितः)	20	13	1
2	पञ्चमोध्यायः (रामानुजभाष्यसहितः)	25	16	1
3	षष्ठोध्यायः (रामानुजभाष्यसहितः)	25	16	1

Course Outcome	• कर्मणः ज्ञानपूर्वकं भगवत्समर्पणे युक्तिः भविष्यति। • कर्मयोगस्य आत्मप्राप्तिसाधनत्वे ज्ञाननिष्ठायाः शैघ्र्यात् कर्मयोगान्तर्गताकर्तृत्वानुसन्धानप्रकारं तन्मूलं ज्ञानञ्च प्रतिपादितं भविष्यति। • कर्मयोगस्य निरपेक्षयोगसाधनत्वं द्रढयितुं ज्ञानाकारः कर्मयोगः योगशिरस्कः भविष्यति।
References:	➢ Research Academy Of Sanskrit , Melkote ➢ Gitapress, Gorakhpur

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Darshan
Semester	4		Marks	70
Subject	Ramanuj Vedant		Hours	45
Paper Name	प्रश्नश्वेताश्वतरोपिनषदौ(रङ्गरामानुजभाष्यसहिते)		Credits	03
Paper No.	6		Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	• शिष्यानां जिज्ञासाप्रकारः भवेत् । • गुरूपसरणे श्रद्धायाः महत्वं भवेत्। • साधकस्य साधनामार्गस्य सोपानानि भवेत्। • ब्रह्मणः सर्वश्रेष्ठत्वं भवेत्।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रश्नोपनिषद् (रङ्गरामानुजभाष्यसहिता) आदिमत्रयप्रश्नाः	20	13	1
2	प्रश्नोपनिषद् (रङ्गरामानुजभाष्यसहिता) अन्तिमत्रयप्रश्नाः	25	16	1
3	श्वेताश्वतरोपनिषद् (रङ्गरामानुजभाष्यसहिता) पञ्चमषष्ठाध्यायौ	25	16	1

Course Outcome	• शिष्यानां जिज्ञासाप्रकारः भविष्यति। • गुरूपसरणे श्रद्धायाः महत्वं भविष्यति। • साधकस्य साधनामार्गस्य सोपानानि भविष्यति। • ब्रह्मणः सर्वश्रेष्ठत्वं भविष्यति।
References:	➢ Research Academy Of Sanskrit , Melkote

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Puran
Semester	04		Marks	70
Subject	धर्मशास्त्रम्		Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 05/07		Credits	3
Paper Code	-			

याज्ञवल्क्यस्मृतिः, आचाराध्यायः सम्पूर्णः

Course Objectives Student Teachers will be able to	• आचारे सविशेषज्ञानोपलब्धिहेतौ भक्ष्याभक्ष्यद्रव्यशुद्धिः दानश्राद्धादिविषयेषु नैपुण्यसम्पादनम् । • सर्वकर्मसु आचारोपलब्धिः बोधसम्पादनम् ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	याज्ञवल्क्यस्मृतिः, आचाराध्यायः उपाद्घातप्रकरणादारभ्य विवाहप्रकरणान्तं यावत्			01
2	वर्णजातिविवेकप्रकरणादारभ्य दानप्रकरणान्तं यावत्			01
3	श्राद्धप्रकरणादारभ्य राजधर्मप्रकरणान्तं यावत्			01

Course Outcome	• आचारे सविशेषज्ञानोपलब्धिहेतौ भक्ष्याभक्ष्यद्रव्यशुद्धिः दानश्राद्धादिविषयेषु नैपुण्यसम्पादनम् । • सर्वकर्मसु आचारोपलब्धिः बोधसम्पादनम् ।
References:	➢

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Puran
Semester	04		Marks	70
Subject	धर्मशास्त्रम्		Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 06		Credits	3
Paper Code	-			

मनुस्मृतिः (मन्वर्थटीकासहिता), सप्तमः द्वादशश्च अध्यायः

Course Objectives Student Teachers will be able to	• प्राच्यराजधर्मकर्मादिज्ञानपुरस्सरम् अर्वाचीनराजधर्मज्ञानसम्पादनम् । • शुभाशुभकर्मणां गतिबोधपुरस्सरम् आत्मतत्त्वबोधसम्पादनम् ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	मनुस्मृतिः, सप्तमाध्यायः १ तः ११० श्लोकाः			01
2	सप्तमाध्यायः १११ तः २२६ श्लोकाः			01
3	द्वादशाध्यायः १ तः १२६ श्लोकाः			01

Course Outcome	• प्राच्यराजधर्मकर्मादिज्ञानपुरस्सरम् अर्वाचीनराजधर्मज्ञानसम्पादनम् । • शुभाशुभकर्मणां गतिबोधपुरस्सरम् आत्मतत्त्वबोधसम्पादनम् ।
References:	➢

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Program	Shastri 2nd Year		**Name of Faculty**	Darshan
Semester	4th		**Marks**	70
Subject	Swaminarayan Vedant (J)		**Hours**	45
Paper Name	**कठोपनिषत्** **(गोपालानन्दमुनिविरचितभाष्यसहिता)**		**Credits**	3
Paper Code			**Paper Number**	5 & 7

Course Objectives Student Teachers will be able to	●उत्कृष्टमुमुक्षोः नचिकेतसः आख्यानावबोधः । ●श्रेयःप्रेयोमार्गयोः बन्धमोक्षकारणत्वावगमः । ●परब्रह्मणः याथातथ्येन स्वरूपमाहात्म्यावबोधः ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	१, २ वल्ल्यौ	२५	१६	१
2	३, ४ वल्ल्यौ	२५	१६	१
3	५, ६ वल्ल्यौ	२०	१३	१

Course Outcome	● मुमुक्षोः नचिकेतसः आख्यानं याथातथ्येन अवगन्तुं शक्यते । ● श्रेयःप्रेयोमार्गयोः मोक्षबन्धकारणत्वं सरलतया अधिगम्यते । ● परमपुरुषस्य परमात्मनः स्वरूपमाहात्म्यं यथावत् अधिगन्तुं शक्यते ।
References:	➢ कठोपनिषत् (गोपालानन्दमुनिविरचितभाष्योपेता), प्रकाशकः - संस्कृतसंशोधनसंसत् (मेलुकोटे), प्रथमसंस्करणम् - 2002

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Program	Shastri		**Name of Faculty**	Darshan
Semester	4		**Marks**	70
Subject	Swaminarayan Vedanta (S)		**Hours**	45
Paper Name	**भद्रेशदासस्वामिविरचित-ईशकेनमाण्डूक्यस्वामिनारायणभाष्यम्**		**Credits**	3
Paper Code			**Paper No.**	5&7

Course Objectives (Student Teachers will be able to)	• नूतनदर्शनदृष्ट्या वेदान्तग्रन्थानां ज्ञानं प्राप्येत। • उपनिषत्कथितम् अक्षरपुरुषोत्तमज्ञानं स्पष्टं भवेत्। • भगवतः सर्वकर्तृत्वम्, तत्सर्वज्ञत्वं, तत्सर्वनियामकत्वमित्यादिज्ञानवैभवेन परमात्ममाहात्म्यंजानीयात्। • प्रार्थनारीतिः, उपनिषच्छब्दव्याख्या, ॐकारेत्यादिविशिष्टविषयाणां ज्ञानं भवेत्।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	भद्रेशदासस्वामिविरचित-ईशोपनिषत्स्वामिनारायणभाष्यम्	२५	१६	१
2	भद्रेशदासस्वामिविरचितकेनोपनिषत्स्वामिनारायणभाष्यम्	२५	१६	१
3	भद्रेशदासस्वामिविरचितमाण्डूक्योपनिषत्स्वामिनारायणभाष्यम्	२०	१३	१

Course Outcomes	• नूतनदर्शनदृष्ट्या वेदान्तग्रन्थानां ज्ञानं प्राप्स्यते। • उपनिषत्कथितम् अक्षरपुरुषोत्तमज्ञानं स्पष्टं भविष्यति। • भगवतः सर्वकर्तृत्वम्, तत्सर्वज्ञत्वं, तत्सर्वनियामकत्वमित्यादिज्ञानवैभवेन परमात्ममाहात्म्यंज्ञास्यते। • प्रार्थनारीतिः, उपनिषच्छब्दव्याख्या, ॐकारेत्यादिविशिष्टविषयाणां ज्ञानं भविष्यति।
Reference:	➢ भद्रेशदासस्वामिविरचित-ईशकेनमाण्डूक्यस्वामिनारायणभाष्यम्

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Program	Shastri 2nd Year		**Name of Faculty**	Darshan
Semester	4th		**Marks**	70
Subject	Swaminarayan Vedant (J)		**Hours**	45
Paper Name	**श्रीमद्भगवदगीता - ७ तः १२ अध्यायाः (गोपालानन्दमुनिविरचितभाष्यसहिता)**		**Credits**	3
Paper Code			**Paper Number**	6

Course Objectives Student Teachers will be able to	●भगवतः स्वरूपस्य, तदुपासनस्य, तदैश्वर्यस्य च स्पष्टा प्रतिपत्तिः । ●परमपुरुषस्य विश्वरूपत्वस्य सरलतया अवगमः । ●परब्रह्मणः भक्तेः स्वरूपावबोधः ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	७, ८ अध्यायद्वयम्	२५	१६	१
2	९, १० अध्यायद्वयम्	२५	१६	१
3	११, १२ अध्यायद्वयम्	२०	१३	१

Course Outcome	● परमपुरुषस्य परमात्मनः स्वरूपम्, तदुपासनम्, तदैश्वर्यं च स्पष्टतया अवगम्यते । ● परब्रह्मणः विश्वरूपशरीरत्वस्य अवबोधः भवति । ●भगवतः नारायणस्य भक्तेः स्वरूपं याथातथ्येन अवबुध्यते ।
References:	➢ श्रीमद्भगवद्गीता (गोपालानन्दमुनिविरचितभाष्यसहिता), प्रकाशकः - श्रीस्वामिनारायणमन्दिरम् - कारेलीबागः, वटपत्तनम्, प्रथमसंस्करणम् - 2013

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Program	Shastri		**Name of Faculty**	Darshan
Semester	4		**Marks**	70
Subject	Swaminarayan Vedanta (S)		**Hours**	45
Paper Name	**भद्रेशदासस्वामिविरचित-गीतास्वामिनारायणभाष्यम्, ७- १२अध्यायाः**		**Credits**	3
Paper Code			**Paper No.**	6

Course Objectives (Student Teachers will be able to)	• अभिनवभाष्यकारमतमवगम्येत। • अक्षरब्रह्मपुरुषोत्तमाऽव्यक्तादिशब्दैः गीता उपनिषदामेव रहस्यमस्ति इति सत्यं जानीयात्। • अक्षरब्रह्म-विभूति-विश्वस्वरूप-भक्तियोगादिगूढ-गहनविषया अवगम्येरन्।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	सप्तमाष्टमौ अध्यायौ	२५	१६	१
2	नवमदशमौ अध्यायौ	२५	१६	१
3	एकादशद्वादशौ अध्यायौ	२०	१३	१

Course Outcomes	• अभिनवभाष्यकारमतमवगमिष्यति। • अक्षरब्रह्मपुरुषोत्तमाऽव्यक्तादिशब्दैः गीता उपनिषदामेव रहस्यमस्ति इति सत्यं ज्ञास्यते। • अक्षरब्रह्म-विभूति-विश्वस्वरूप-भक्तियोगादिगूढ-गहनविषया अवगमिष्यन्ति।
Reference:	➢ भद्रेशदासस्वामिविरचितगीतास्वामिनारायणभाष्यम्

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Ved Vedang
Semester	04		Marks	70
Subject	Falit Jyotish		Hours	45
Paper Name	बालबोधज्योतिषसारसमुच्चयः		Credits	3
Paper No.	05/07			

Course Objectives Student Teachers will be able to	ज्योतिषशास्त्रस्य प्रारम्भिकज्ञानार्थम्

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	सम्वत्सरादि पञ्चाङ्गविचारप्रकरणम्	25	16	1
2	शुभाशुभयोगज्ञानप्रकरणम्, तीर्थयात्राप्रकरणम्	25	16	1
3	वास्तुमुहूर्तविचारप्रकरणम्, शास्त्रार्थप्रकरणम्	20	13	1

Course Outcome	ज्योतिषशास्त्रस्य प्रारम्भिकज्ञानं भविष्यति
References:	➢ बालबोधज्योतिषसारसमुच्चयः, प्रयोजक – शास्त्री यज्ञदत्त दुर्गाशंकर ठाकर, शास्त्रीदुर्गाशंकरसंस्कृतपुस्तकालय, बालुकेश्वरसंस्कृतपाठशाला, 29, बाणगंगा, मुंबई

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Ved Vedang
Semester	04		Marks	70
Subject	Falit Jyotish		Hours	45
Paper Name	ज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः		Credits	3
Paper No.	06			

Course Objectives Student Teachers will be able to	ज्योतिषशास्त्रस्येतिहासस्य ज्ञानार्थम्

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रारम्भतः सिद्धान्तस्कन्धस्य परिचयः	25	16	1
2	संहितास्कन्धस्य होरास्कन्धस्कन्धस्य च परिचयः	25	16	1
3	विशिष्टज्योतिर्विदां सङ्क्षिप्तःपरिचयः	20	13	1

Course Outcome	• ज्योतिषशास्त्रस्य परिचयः ज्ञास्यते • ज्योतिषशास्त्रस्य विभिन्नाचार्याणां परिचयः ज्ञास्यते • विभिन्नग्रन्थानां परिचयः ज्ञास्यते
References:	➢ ज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः , बालकृष्णदीक्षित ➢ ज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः, लोकमणिदहालः

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Ved-Vedang
Semester	04		Marks	70
Subject	वास्तुशास्त्रम्		Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 05/07		Credits	3
Paper Code	-			

वास्तुराजवल्लभः, अहिबलचक्रम्

Course Objectives Student Teachers will be able to	• अस्य प्रश्नपत्रस्य अध्ययनेन छात्रः शयनं, वातायनं, वेदिका, दीपस्तम्भः इत्यादीनां ज्ञानं प्राप्स्यति । • क्रीडावाडिका, वाटिकायां वृक्षादयः, धरामण्डपे जलयन्त्रम्, आस्थानमण्डपः इत्यादीनां ज्ञानं प्राप्स्यति । • गणितक्षेत्राद्भुतलक्षणस्य ज्ञानं प्राप्स्यति । • नक्षत्राणां मुखस्थितिः, पादपरोपणं, जलाशयनिर्मितिः, सीमन्तोन्नयनादिसंस्काराः इत्यादीनां ज्ञानं प्राप्स्यति ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	वास्तुराजवल्लभः, ८ तः १२ अध्यायाः	25	16	01
2	१३ एवं १४ अध्यायौ	25	16	01
3	अहिबलचक्रं सम्पूर्णम्	20	13	01

Course Outcome	• अस्य प्रश्नपत्रस्य अध्ययनेन छात्रः शयनं, वातायनं, वेदिका, दीपस्तम्भः इत्यादीनां ज्ञानं प्राप्स्यति । • क्रीडावाडिका, वाटिकायां वृक्षादयः, धरामण्डपे जलयन्त्रम्, आस्थानमण्डपः इत्यादीनां ज्ञानं प्राप्स्यति । • गणितक्षेत्राद्भुतलक्षणस्य ज्ञानं प्राप्स्यति । • नक्षत्राणां मुखस्थितिः, पादपरोपणं, जलाशयनिर्मितिः, सीमन्तोन्नयनादिसंस्काराः इत्यादीनां ज्ञानं प्राप्स्यति ।
References:	➢

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Ved-Vedang
Semester	04		Marks	70
Subject	वास्तुशास्त्रम्		Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 06		Credits	3
Paper Code	-			

वास्तुसौख्यम् (१ तः ७ भागाः)

Course Objectives Student Teachers will be able to	• अस्य प्रश्नपत्रस्य अध्ययनेन छात्रः वराहसंहितानुसारेण, मतस्यपुराणानुसारेण, वराहमिहिरानुसारेण च भूमिपरीक्षणस्य ज्ञानं प्राप्स्यति । • वास्तुशास्त्रे शल्यज्ञानं, वास्तुचक्रनिरूपणं, कलशवास्तुनिरूपणं, गृहे ग्राह्यकाश्थज्ञानं च प्राप्स्यति । • गृहपिण्डवशात् गृहनक्षत्रतिथिध्रुवादीनां ज्ञानं प्राप्स्यति । • ब्राह्मणादिवर्णचतुष्टयस्य गृहप्रमाणज्ञानम् अपि प्राप्स्यति । • नृपसचिवयोः द्वारज्ञानं, ब्राह्मणादिवर्णचतुष्टयस्य द्वारप्रमाणज्ञानं च प्राप्स्यति । • स्तम्भप्रमाणं, स्वस्तिकलक्षणं, सुचकलक्षणं, गृहस्याकृतिप्रमाणं, ग्रुहे शालाविचारः, आयादिविचारः इत्यादीनां ज्ञानं प्राप्स्यति ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रारम्भतः तृतीयभागपर्यन्तम्	20	13	01
2	चतुर्थभागतः षष्ठभागे अध्यक्षाधिकृतकर्मान्ताध्यक्षदूतानां गृहप्रमाणपर्यन्तम्	25	16	01
3	दैवज्ञपुरोहितभिषग्गृहप्रमाणतः सप्तमभागपर्यन्तम्	25	16	01

Course Outcome	• अस्य प्रश्नपत्रस्य अध्ययनेन छात्रः वराहसंहितानुसारेण, मतस्यपुराणानुसारेण, वराहमिहिरानुसारेण च भूमिपरीक्षणस्य ज्ञानं प्राप्स्यति । • वास्तुशास्त्रे शल्यज्ञानं, वास्तुचक्रनिरूपणं, कलशवास्तुनिरूपणं, गृहे ग्राह्यकाश्थज्ञानं च प्राप्स्यति । • गृहपिण्डवशात् गृहनक्षत्रतिथिध्रुवादीनां ज्ञानं प्राप्स्यति । • ब्राह्मणादिवर्णचतुष्टयस्य गृहप्रमाणज्ञानम् अपि प्राप्स्यति । • नृपसचिवयोः द्वारज्ञानं, ब्राह्मणादिवर्णचतुष्टयस्य द्वारप्रमाणज्ञानं च प्राप्स्यति । • स्तम्भप्रमाणं, स्वस्तिकलक्षणं, सुचकलक्षणं, गृहस्याकृतिप्रमाणं, ग्रुहे शालाविचारः, आयादिविचारः इत्यादीनां ज्ञानं प्राप्स्यति ।
References:	➢

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Veda-Vedang
Semester	04		Marks	70
Subject	पौरोहित्यम्		Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 05/07		Credits	3
Paper Code	-			

दुर्गासप्तशती व्याख्यासहिता (नियतांशः)

Course Objectives Student Teachers will be able to	• मार्कण्डेयपुराणपरिचयपूर्वकं रात्रिसूक्त-सुरथनृप-समाधिवैश्यकथामाध्यमेन मूलपाठव्याख्याद्वारा देवीमाहात्म्यबोधः । • महिषासुरादिआसुरीतत्त्वविनाशद्वारासात्त्विक-शक्तिविस्तारभावनासंपादनं देवीनमस्कारश्च ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रथमद्वितीयाध्यायौ	25	16	1
2	तृतीयचतुर्थाध्यायौ	25	16	1
3	पञ्चमोऽध्यायः	20	13	1

Course Outcome	• मार्कण्डेयपुराणपरिचयपूर्वकं रात्रिसूक्त-सुरथनृप-समाधिवैश्यकथामाध्यमेन मूलपाठव्याख्याद्वारा देवीमाहात्म्यबोधः । • महिषासुरादिआसुरीतत्त्वविनाशद्वारासात्त्विक-शक्तिविस्तारभावनासंपादनं देवीनमस्कारश्च ।
References:	➢

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Veda-Vedang
Semester	04		Marks	70
Subject	पौरोहित्यम्		Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 06		Credits	3
Paper Code	-			

बृहद्ब्रह्मनित्यकर्मसमुच्चयः

Course Objectives Student Teachers will be able to	• शिवप्रधान-गणपति-देवी-सूर्य-विष्णु-देवतानाम् आवाहनादिषोडशोपचार-पूजाविधिसंपादनम् । • १२१ रुद्राष्टाध्यायावृत्तिपूर्वकम् अभिषेकहोमादि-विधिबोधः।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	शिवपञ्चायतनपूजनप्रयोगतः आरभ्य शिवपञ्चायतनपूजाप्रयोगं यावत्	25	16	1
2	रुद्राभिषेकप्रकाराः इत्यारभ्य सूत्रोक्तत्रिकालसन्ध्याप्रयोगं यावत्	25	16	1
3	नैमित्तिककर्मात्मको द्वितीयविभागः भस्मोद्धूलनप्रयोगतः होमात्मकलघुरुद्रप्रयोगं यावत्	20	1	1

Course Outcome	• शिवप्रधान-गणपति-देवी-सूर्य-विष्णु-देवतानाम् आवाहनादिषोडशोपचार-पूजाविधिसंपादनम् । • १२१ रुद्राष्टाध्यायावृत्तिपूर्वकम् अभिषेकहोमादि-विधिबोधः।
References:	➢ बृहद्ब्रह्मनित्यकर्मसमुच्चयः, शास्त्री दुर्गाशंकर उमाशंकर शर्मा, शास्त्री दुर्गाशंकर पुस्तक, बालुकेश्वर संस्कृत पाठशाला, २/९, बाणगंगा, मुम्बई

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Darshana
Semester	04		Marks	70
Subject	Sarvadarshan		Hours	45
Paper Name	मीमांसान्यायप्रकाशः (प्रयोगविधिनिरूपणात् आन्तम्)		Credits	3
Paper No.	5		Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	• मीमांसादर्शनस्य परिचयहेतवे। • भारतीयदर्शनेषु मीमांसादर्शनस्य स्वरूपज्ञानाय। • मीमांसादर्शनरीत्या वाक्यार्थज्ञानस्य पद्धतिपरिचयाय। • मीमांसादर्शनस्य पारिभाषिकपदानाम् अभिज्ञानार्थम्।.

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रयोगविधिनिरूपणम् – स्त्रियानधिकारः	25	16	1
2	मन्त्रनिरूपणतः न्यायसुधाकारमतखण्डनम्	20	16	1
3	निषेधनिरूपणतः ग्रन्थसमाप्तिं यावत्	20	13	1

Course Outcome	• अतिविस्तृतस्य मीमांसादर्शनस्य सङ्क्षेपतया परिचयः अस्मात् ग्रन्थात् भवति। • मीमांसादर्शनानुसारं धर्मलक्षणम्, धर्मप्रमाणम्, वेदस्यापौरुषेयत्वम्, शब्दनित्यत्वम् इत्यादिविषयाणां परिचयो भवति। • मीमांसादर्शने निरूपितस्य यज्ञयागादिकर्मकाण्डस्य ज्ञानं भवति।
References:	➢ न्यायबोधिनी, व्याख्याकार - डा. दयाशंकर शास्त्री, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी ➢ मीमांसान्यायप्रकाशः, सम्पादकः - राधेश्याम चतुर्वेदी, चौखम्बा संस्कृत सीरिज, वाराणसी ➢ मीमांसान्यायप्रकाशः, व्याख्याकार - डा. दयाशंकर शास्त्री, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी ➢ मीमांसान्यायप्रकाश-विमर्शः, कपिलदेव पाण्डेय, सम्पूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालय, वाराणसी

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Darshana
Semester	04		Marks	70
Subject	Sarvadarshan		Hours	45
Paper Name	न्यायसिद्धान्तमुक्तावली (जलनिरूपणादारभ्य प्रत्यक्षखण्डान्ता)		Credits	3
Paper No.	6		Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	• सूक्ष्मतया विषयनिरूपणस्य शैल्याः अभिज्ञानार्थम्। • न्यायवैशेषिकदर्शनगतपारिभाषिकशब्दानाम् अर्थज्ञानाय। • संस्कृतस्य पठन-लेखन-श्रवणादीनां कौशल्यवर्धनार्थम्।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	जलनिरूपणात् दिक्-निरूपणपर्यन्ता	२५	१६	१
2	आत्मनिरूपणात् प्रत्यक्षप्रमालक्षणपर्यन्तो भागः	२५	१६	१
3	अनुमित्यादिलक्षणादारभ्य प्रत्यक्षखण्डान्ता	२०	१३	१

Course Outcome	• न्यायदर्शनानुसारम् आपः, अग्निः, वायुश्च इति द्रव्याणां विशेषज्ञानं जायते। • न्यायदर्शनानुसारं नित्यद्रव्याणां तत्रापि आत्मनः ज्ञानम् अस्मात् पत्रात् भवति। • न्यायदर्शनस्य अन्यथासिद्धत्वम्, प्रमाणसङ्ख्याज्ञानम्, प्रत्यक्षप्रमाणस्य च षड्विधसन्निकर्षसहितं ज्ञानं जायते।
References:	➢ न्यायसिद्धान्तमुक्तावली, व्याख्याकार - गजानन शास्त्री मुसलगाँवकर, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी ➢ न्यायसिद्धान्तमुक्तावली, व्याख्याकार - राजाराम शुक्ल, सम्पूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालय, वाराणसी ➢ न्यायसिद्धान्तमुक्तावली, व्याख्याकार - श्रीकृष्ण वल्लभाचार्य, चौखम्बा संस्कृत संस्थान, वाराणसी ➢ भारतीय दर्शन आलोचन और अनुशीलन, लेखक - चन्द्रधर शर्मा, मोतीलाल बनारसीदास, वाराणसी

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Darshan
Semester	04		Marks	70
Subject	अद्वैतवेदान्तः		Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 05/07		Credits	3
Paper Code	-			

ऐतरेयोपनिषत् (शाङ्करभाष्यसहिता)

Course Objectives Student Teachers will be able to	•

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रथमाध्यायस्य प्रथमद्वितीयखण्डौ	25	16	1
2	प्रथमाध्यायस्य तृतीयखण्डः, द्वितीयाध्यायश्च	25	16	1
3	तृतीयाध्यायः	20	13	1

Course Outcome	•
References:	➢

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Darshan
Semester	04		Marks	70
Subject	अद्वैतवेदान्तः		Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 06		Credits	3
Paper Code	-			

अपरोक्षानुभूतिः

Course Objectives Student Teachers will be able to	•

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	१ तः ४० श्लोकाः	20	13	1
2	४१ तः ८९ श्लोकाः	25	16	1
3	९० तः १४४ श्लोकाः	25	16	1

Course Outcome	•
References:	➢

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Veda-Vedanga
Semester	04		Marks	70
Subject	वेदः		Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 07		Credits	3
Paper Code	-			

वेदभाष्यकाराः, अथर्ववेदभाष्यभूमिका

Course Objectives Student Teachers will be able to	• प्रश्नपत्रेऽस्मिन् पूर्वपाश्चात्य-वेदभाष्यकाराणां परिचयेन वेदार्थप्रवृत्तिनिमितानि आधारतत्त्वानि च पूर्वपाश्चात्यविद्वद्भिः अवलम्ब्य छात्रैरवगम्यन्ते येनात्र तुलनात्मक-शोधप्रवृत्तिरुपजायते छात्रेष्विति प्रयोजनं फलञ्च ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्राच्यभाष्यकाराः	25	16	01
2	पाश्चात्यभाष्यकाराः	25	16	01
3	सायणाचार्यकृता काण्वसंहिताभाष्यभूमिका	20	13	01

Course Outcome	• प्रश्नपत्रेऽस्मिन् पूर्वपाश्चात्य-वेदभाष्यकाराणां परिचयेन वेदार्थप्रवृत्तिनिमितानि आधारतत्त्वानि च पूर्वपाश्चात्यविद्वद्भिः अवलम्ब्य छात्रैरवगम्यन्ते येनात्र तुलनात्मक-शोधप्रवृत्तिरुपजायते छात्रेष्विति प्रयोजनं फलञ्च ।
References:	➢ केचन वेद भाष्यकाराः धर्ममनीषिणश्च, नवजीवन पब्लिकेशन, नवजीवन काम्प्लेक्स, निवाई,जयपुर-२०१७, Ph-01438-222127, 228377 ➢ वैदिक साहित्य और संस्कृति, आचार्य बलदेव उपाध्याय, शारदा संस्थान, 37 बी., रवीन्द्रपुरी, दुर्गाकुण्ड, वाराणसी 221005 । ➢ चतुर्वेदभाष्यभूमिका,

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Sahitya
Semester	04		Marks	70
Subject	साहित्यम्		Hours	45
Paper No.	प्रश्नपत्रम्-07		Credits	3
Paper Name	दशरूपकम् (तृतीयचतुर्थप्रकाशौ)			
Paper Code	-			

Course Objectives Student Teachers will be able to	• दशरूपकाणांलक्षणात्मकःपरिचयः भविष्यति। • रसस्वरूपज्ञानं भविष्यति। • शान्तरसस्यखण्डनं भविष्यति। • रसभेदज्ञानं भविष्यति। • नाट्यवृत्तीनांव्यभिचारिभावानांचज्ञानं भविष्यति।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	तृतीयप्रकाशः १ तः ५६ कारिकाः	25	16	01
2	तृतीयप्रकाशः ५७ तः समाप्तिं यावत्, चतुर्थप्रकाशः १ तः ३३ कारिकां यावत्	20	13	01
3	चतुर्थप्रकाशः ३४ तः समाप्तिं यावत्	25	16	01

Course Outcome	• दशरूपकाणांलक्षणात्मकःपरिचयः। • रसस्वरूपज्ञानम्। • शान्तरसस्यखण्डनम्। • रसभेदज्ञानम्। • नाट्यवृत्तीनांव्यभिचारिभावानांचज्ञानम्।
References:	➢ दशरूपकम्, संस्कृतव्याख्यासहितम्, हिन्दीव्याख्यासहितम् / गुजरातीव्याख्यासहितम्

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Puran
Semester	04		Marks	70
Subject	पुराणेतिहासः		Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 07		Credits	3
Paper Code	-			

श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, तृतीयः स्कन्धः (नियताध्यायाः)

Course Objectives Student Teachers will be able to	• भगवान्-भक्तयोः सम्बन्धं ज्ञास्यन्ति । • सृष्टिप्रक्रियायाः विस्तृतं रूपं ज्ञास्यन्ति । • साङ्ख्य-योगदर्शनस्य परिचयः भविष्यति । • पुत्रोऽपि मातरं पाठयतीति प्रसङ्गेन ज्ञानस्य महत्त्वं ज्ञास्यन्ति ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	तृतीयः स्कन्धः, अध्यायाः १ तः ६	25	16	1
2	अध्यायाः २३ तः २५	20	13	1
3	अध्यायाः २८ तः ३३	25	16	1

Course Outcome	• उद्धवविदुरयोः सङ्गमेन भक्तगुणानां बोधः । • नवविध-दशविधसृष्टिवर्णनेन जगतः परिचयः । • कपिलोपाख्यानेन साङ्ख्य-योगदर्शनस्य परिचयः । • विदुर-मैत्रेयसंवादेन ज्ञानभक्त्योः महत्त्वम् ।
References:	➢ अनेकटीकोपेतभागवतम् । ➢ श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, गीताप्रेस गोरखपुर प्रकाशनम् । ➢ श्रीशुकसंहिता ।

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vyakaran
Semester	Forth		Marks	70
Subject	Nvya Vyakaran		Hours	45
Paper Name	07		Credits	3
Paper Code	CC- 2.4.7, CE- 2.4.4			

Course Objectives Student Teachers will be able to	1. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कृत्-प्रत्ययानां कर्तरि कारके विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 2. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कर्तृभिन्ने कारके कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 3. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः भावेऽर्थे कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 4. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां विशेषपंक्तीनां (फक्कीनाम्) अर्थज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 5. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणप्रयोगे समर्थाः भविष्यन्ति। 6. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च प्रत्युदाहरणज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 7. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणेषु समन्वयज्ञाने प्रत्युदाहरणेषु असमन्वयज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	पूर्वकृदन्तप्रकरणम् उत्तरकृदन्तप्रकरणञ्च - 3136 तः 3170 पर्यन्तम्।	25	16	1
2	उत्तरकृदन्तप्रकरणम् - 3171 तः 3205 पर्यन्तम्।	25	16	1
3	उत्तरकृदन्तप्रकरणम् - 3206 तः 3232 पर्यन्तम्।	20	13	1

Course Outcome	1. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कृत्-प्रत्ययानां कर्तरि कारके विधानज्ञानम्। 2. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कर्तृभिन्ने कारके कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञानम्। 3. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः भावेऽर्थे कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञानम्। 4. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां विशेषपंक्तीनां (फक्कीनाम्) ज्ञानम्। 5. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणज्ञानम्। 6. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च प्रत्युदाहरणज्ञानम्। 7. पूर्वकृदन्तप्रकरण-उत्तरकृदन्तप्रकरणयोः निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणेषु समन्वयज्ञानं प्रत्युदाहरणेषु असमन्वयज्ञानम्।
References:	1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता, सम्पादक - श्रीमद्गिरिधरशर्मा, श्रीपरमेश्वरानन्दशर्मा, मोतिलाल बनारसीदास, नई दिल्ली। 2. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनी हिंदी व्याख्या-समन्विता, व्याख्याकार - श्रीगोविन्दाचार्य (7 खंड), चौखंबा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी। 3. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (मूल मात्र), सम्पादक - गोपालदत्त पांडेय, चौखंबा विद्याभवन, वाराणसी। 4. लघुसिद्धान्तकौमुदी- भीमसेन शास्त्री 5. कृत्प्रत्ययविमर्शः- प्रो. गोपबन्धु मिश्र प्राप्तिस्थानम्- संस्कृतप्रचारपरिषद्, मारुतिमन्दिरम्, प्रकाशपुरी आरा (बिहार)-802301 अन्य प्राप्तिस्थान- चौखम्भा विद्याभवन, वाराणसी-221001। दूरभाष- 0542-2420404 चौखम्भा ओरियन्टालिया, वाराणसी-221001। दूरभाष- 0542-2333476, 2334356

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Darshan
Semester	4		Marks	70
Subject	Navya Nyaya		Hours	45
Paper Name	**पञ्चलक्षणी माथुरी**		Credits	3
Paper Code	CC-2.4.7			

Course Objectives Student Teachers will be able to	• पूर्वपक्षव्याप्तेः लक्षणानां परिचयः (माथुर्यनुसारम्) • छात्राणां तर्कबुद्धिवैशद्याय

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	**पञ्चलक्षणी माथुरी** (चतुर्थलक्षणतः सिंहव्याघ्रलक्षणान्तो भागः)	**Marks 70**	**Hours 45**	**Credits 3**
1	चतुर्थलक्षणविचारः	२५	१६	१
2	पञ्चमलक्षणविचारः	२५	१६	१
3	सिंहव्याघ्रलक्षणविचारः	२०	१३	१

Course Outcome	• माथुर्यनुसारं पूर्वपक्षव्याप्तेः लक्षणानां दलसार्थक्यानि सिंहव्याघ्रलक्षणानि तल्लक्षणप्रवर्तनविधेश्च ज्ञानम्।
References:	➢ पञ्चलक्षणी(माथुरी), श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, नई दिल्ली,२०१२ ➢ व्याप्तिपञ्चकम्, वामाचरणभट्टाचार्यकृतविवृतिटीका, मास्टरखेलाडीलालः, वाराणसी, १९८८। ➢ व्याप्तिपञ्चकम् तथा सिंहव्याघ्रलक्षणम्, डॉ शिवदत्तमिश्रकृता गङ्गानिर्झरिणीटीका, चौखम्बासंस्कृतप्रतिष्ठानम्, वाराणसी।

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Darshan
Semester	4th		Marks	70
Subject	Ramanuj Vedant		Hours	45
Paper Name	श्रीमद्भगवद्गीता 4-6 अध्यायाः (रामानुजभाष्यसहितः)		Credits	03
Paper No.	07		Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	• कर्मणः ज्ञानपूर्वकं भगवत्समर्पणे युक्तिः भवेत्। • कर्मयोगस्य आत्मप्राप्तिसाधनत्वे ज्ञाननिष्ठायाः शैघ्र्यात् कर्मयोगान्तर्गताकर्तृत्वानुसन्धानप्रकारं तन्मूलं ज्ञानञ्च प्रतिपादितंभवेत्। • कर्मयोगस्य निरपेक्षयोगसाधनत्वं द्रढयितुं ज्ञानाकारः कर्मयोगः योगशिरस्कः भवेत् ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	चतुर्थोध्यायः (रामानुजभाष्यसहितः)	20	13	1
2	पञ्चमाध्यायः (रामानुजभाष्यसहितः)	25	16	1
3	षष्ठाध्यायः (रामानुजभाष्यसहितः)	25	16	1

Course Outcome	• कर्मणः ज्ञानपूर्वकं भगवत्समर्पणे युक्तिः भविष्यति। • कर्मयोगस्य आत्मप्राप्तिसाधनत्वे ज्ञाननिष्ठायाः शैघ्र्यात् कर्मयोगान्तर्गताकर्तृत्वानुसन्धानप्रकारं तन्मूलं ज्ञानञ्च प्रतिपादितंभविष्यति। • कर्मयोगस्य निरपेक्षयोगसाधनत्वं द्रढयितुं ज्ञानाकारः कर्मयोगः योगशिरस्कः भविष्यति।
References:	➢ Research Academy Of Sanskrit , Melkote ➢ Gitapress, Gorakhpur

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Puran
Semester	04		Marks	70
Subject	धर्मशास्त्रम्		Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 07		Credits	3
Paper Code	-			

याज्ञवल्क्यस्मृतिः, आचाराध्यायः सम्पूर्णः

Course Objectives Student Teachers will be able to	• आचारे सविशेषज्ञानोपलब्धिहेतौ भक्ष्याभक्ष्यद्रव्यशुद्धिः दानश्राद्धादिविषयेषु नैपुण्यसम्पादनम् । • सर्वकर्मसु आचारोपलब्धिः बोधसम्पादनम् ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	याज्ञवल्क्यस्मृतिः, आचाराध्यायः उपाद्घातप्रकरणादारभ्य विवाहप्रकरणान्तं यावत्			01
2	वर्णजातिविवेकप्रकरणादारभ्य दानप्रकरणान्तं यावत्			01
3	श्राद्धप्रकरणादारभ्य राजधर्मप्रकरणान्तं यावत्			01

Course Outcome	• आचारे सविशेषज्ञानोपलब्धिहेतौ भक्ष्याभक्ष्यद्रव्यशुद्धिः दानश्राद्धादिविषयेषु नैपुण्यसम्पादनम् । • सर्वकर्मसु आचारोपलब्धिः बोधसम्पादनम् ।
References:	➢

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Program	Shastri 2nd Year		**Name of Faculty**	Darshan
Semester	4th		**Marks**	70
Subject	Swaminarayan Vedant (J)		**Hours**	45
Paper Name	**कठोपनिषत्** **(गोपालानन्दमुनिविरचितभाष्यसहिता)**		**Credits**	3
Paper Code			**Paper Number**	07

Course Objectives Student Teachers will be able to	●उत्कृष्टमुमुक्षोः नचिकेतसः आख्यानावबोधः । ●श्रेयःप्रेयोमार्गयोः बन्धमोक्षकारणत्वावगमः । ●परब्रह्मणः याथातथ्येन स्वरूपमाहात्म्यावबोधः ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	१, २ वल्ल्यौ	२५	१६	१
2	३, ४ वल्ल्यौ	२५	१६	१
3	५, ६ वल्ल्यौ	२०	१३	१

Course Outcome	● मुमुक्षोः नचिकेतसः आख्यानं याथातथ्येन अवगन्तुं शक्यते । ● श्रेयःप्रेयोमार्गयोः मोक्षबन्धकारणत्वं सरलतया अधिगम्यते । ● परमपुरुषस्य परमात्मनः स्वरूपमाहात्म्यं यथावत् अधिगन्तुं शक्यते ।
References:	➢ कठोपनिषत् (गोपालानन्दमुनिविरचितभाष्योपेता), प्रकाशकः - संस्कृतसंशोधनसंसत् (मेलुकोटे), प्रथमसंस्करणम् - 2002

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Program	Shastri		**Name of Faculty**	Darshan
Semester	4		**Marks**	70
Subject	Swaminarayan Vedanta (S)		**Hours**	45
Paper Name	**भद्रेशदासस्वामिविरचित-ईशकेनमाण्डूक्यस्वामिनारायणभाष्यम्**		**Credits**	3
Paper Code			**Paper No.**	07

Course Objectives (Student Teachers will be able to)	• नूतनदर्शनदृष्ट्या वेदान्तग्रन्थानां ज्ञानं प्राप्येत। • उपनिषत्कथितम् अक्षरपुरुषोत्तमज्ञानं स्पष्टं भवेत्। • भगवतः सर्वकर्तृत्वम्, तत्सर्वज्ञत्वं, तत्सर्वनियामकत्वमित्यादिज्ञानवैभवेन परमात्ममाहात्म्यंजानीयात्। • प्रार्थनारीतिः, उपनिषच्छब्दव्याख्या, ॐकारेत्यादिविशिष्टविषयाणां ज्ञानं भवेत्।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	भद्रेशदासस्वामिविरचित-ईशोपनिषत्स्वामिनारायणभाष्यम्	२५	१६	१
2	भद्रेशदासस्वामिविरचितकेनोपनिषत्स्वामिनारायणभाष्यम्	२५	१६	१
3	भद्रेशदासस्वामिविरचितमाण्डूक्योपनिषत्स्वामिनारायणभाष्यम्	२०	१३	१

Course Outcomes	• नूतनदर्शनदृष्ट्या वेदान्तग्रन्थानां ज्ञानं प्राप्स्यते। • उपनिषत्कथितम् अक्षरपुरुषोत्तमज्ञानं स्पष्टं भविष्यति। • भगवतः सर्वकर्तृत्वम्, तत्सर्वज्ञत्वं, तत्सर्वनियामकत्वमित्यादिज्ञानवैभवेन परमात्ममाहात्म्यंज्ञास्यते। • प्रार्थनारीतिः, उपनिषच्छब्दव्याख्या, ॐकारेत्यादिविशिष्टविषयाणां ज्ञानं भविष्यति।
Reference:	➢ भद्रेशदासस्वामिविरचित-ईशकेनमाण्डूक्यस्वामिनारायणभाष्यम्

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Ved Vedang
Semester	04		Marks	70
Subject	Falit Jyotish		Hours	45
Paper Name	बालबोधज्योतिषसारसमुच्चयः		Credits	3
Paper No.	07			

Course Objectives Student Teachers will be able to	ज्योतिषशास्त्रस्य प्रारम्भिकज्ञानार्थम्

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	सम्वत्सरादि पञ्चाङ्गविचारप्रकरणम्	25	16	1
2	शुभाशुभयोगज्ञानप्रकरणम्, तीर्थयात्राप्रकरणम्	25	16	1
3	वास्तुमुहूर्तविचारप्रकरणम्, शास्त्रार्थप्रकरणम्	20	13	1

Course Outcome	ज्योतिषशास्त्रस्य प्रारम्भिकज्ञानं भविष्यति
References:	➢ बालबोधज्योतिषसारसमुच्चयः, प्रयोजक – शास्त्री यज्ञदत्त दुर्गाशंकर ठाकर, शास्त्रीदुर्गाशंकरसंस्कृतपुस्तकालय, बालुकेश्वरसंस्कृतपाठशाला, 29, बाणगंगा, मुंबई

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Ved-Vedang
Semester	04		Marks	70
Subject	वास्तुशास्त्रम्		Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 07		Credits	3
Paper Code	-			

वास्तुराजवल्लभः, अहिबलचक्रम्

Course Objectives Student Teachers will be able to	• अस्य प्रश्नपत्रस्य अध्ययनेन छात्रः शयनं, वातायनं, वेदिका, दीपस्तम्भः इत्यादीनां ज्ञानं प्राप्स्यति । • क्रीडावाडिका, वाटिकायां वृक्षादयः, धरामण्डपे जलयन्त्रम्, आस्थानमण्डपः इत्यादीनां ज्ञानं प्राप्स्यति । • गणितक्षेत्राद्भुतलक्षणस्य ज्ञानं प्राप्स्यति । • नक्षत्राणां मुखस्थितिः, पादपरोपणं, जलाशयनिर्मितिः, सीमन्तोन्नयनादिसंस्काराः इत्यादीनां ज्ञानं प्राप्स्यति ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	वास्तुराजवल्लभः, ८ तः १२ अध्यायाः	25	16	01
2	१३ एवं १४ अध्यायौ	25	16	01
3	अहिबलचक्रं सम्पूर्णम्	20	13	01

Course Outcome	• अस्य प्रश्नपत्रस्य अध्ययनेन छात्रः शयनं, वातायनं, वेदिका, दीपस्तम्भः इत्यादीनां ज्ञानं प्राप्स्यति । • क्रीडावाडिका, वाटिकायां वृक्षादयः, धरामण्डपे जलयन्त्रम्, आस्थानमण्डपः इत्यादीनां ज्ञानं प्राप्स्यति । • गणितक्षेत्राद्भुतलक्षणस्य ज्ञानं प्राप्स्यति । • नक्षत्राणां मुखस्थितिः, पादपरोपणं, जलाशयनिर्मितिः, सीमन्तोन्नयनादिसंस्काराः इत्यादीनां ज्ञानं प्राप्स्यति ।
References:	➢

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Veda-Vedang
Semester	04		Marks	70
Subject	पौरोहित्यम्		Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 07		Credits	3
Paper Code	-			

दुर्गासप्तशती व्याख्यासहिता (नियतांशः)

Course Objectives Student Teachers will be able to	• मार्कण्डेयपुराणपरिचयपूर्वकं रात्रिसूक्त-सुरथनृप-समाधिवैश्यकथामाध्यमेन मूलपाठव्याख्याद्वारा देवीमाहात्म्यबोधः । • महिषासुरादिआसुरीतत्त्वविनाशद्वारासात्त्विक-शक्तिविस्तारभावनासंपादनं देवीनमस्कारश्च ।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रथमद्वितीयाध्यायौ	25	16	1
2	तृतीयचतुर्थाध्यायौ	25	16	1
3	पञ्चमोऽध्यायः	20	13	1

Course Outcome	• मार्कण्डेयपुराणपरिचयपूर्वकं रात्रिसूक्त-सुरथनृप-समाधिवैश्यकथामाध्यमेन मूलपाठव्याख्याद्वारा देवीमाहात्म्यबोधः । • महिषासुरादिआसुरीतत्त्वविनाशद्वारासात्त्विक-शक्तिविस्तारभावनासंपादनं देवीनमस्कारश्च ।
References:	➢

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Darshana
Semester	04		Marks	70
Subject	Sarvadarshan		Hours	45
Paper Name	मीमांसान्यायप्रकाशः (प्रयोगविधिनिरूपणात् आन्तम्)		Credits	3
Paper No.	07		Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	• मीमांसादर्शनस्य परिचयहेतवे। • भारतीयदर्शनेषु मीमांसादर्शनस्य स्वरूपज्ञानाय। • मीमांसादर्शनरीत्या वाक्यार्थज्ञानस्य पद्धतिपरिचयाय। • मीमांसादर्शनस्य पारिभाषिकपदानाम् अभिज्ञानार्थम्।.

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रयोगविधिनिरूपणम् – स्त्रियानधिकारः	25	16	1
2	मन्त्रनिरूपणतः न्यायसुधाकारमतखण्डनम्	20	16	1
3	निषेधनिरूपणतः ग्रन्थसमाप्तिं यावत्	20	13	1

Course Outcome	• अतिविस्तृतस्य मीमांसादर्शनस्य सङ्क्षेपतया परिचयः अस्मात् ग्रन्थात् भवति। • मीमांसादर्शनानुसारं धर्मलक्षणम्, धर्मप्रमाणम्, वेदस्यापौरुषेयत्वम्, शब्दनित्यत्वम् इत्यादिविषयाणां परिचयो भवति। • मीमांसादर्शने निरूपितस्य यज्ञयागादिकर्मकाण्डस्य ज्ञानं भवति।
References:	➢ न्यायबोधिनी, व्याख्याकार - डा. दयाशंकर शास्त्री, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी ➢ मीमांसान्यायप्रकाशः, सम्पादकः - राधेश्याम चतुर्वेदी, चौखम्बा संस्कृत सीरिज, वाराणसी ➢ मीमांसान्यायप्रकाशः, व्याख्याकार - डा. दयाशंकर शास्त्री, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी ➢ मीमांसान्यायप्रकाश-विमर्शः, कपिलदेव पाण्डेय, सम्पूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालय, वाराणसी

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Darshan
Semester	04		Marks	70
Subject	अद्वैतवेदान्तः		Hours	45
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 07		Credits	3
Paper Code	-			

ऐतरेयोपनिषत् (शाङ्करभाष्यसहिता)

Course Objectives Student Teachers will be able to	•

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रथमाध्यायस्य प्रथमद्वितीयखण्डौ	25	16	1
2	प्रथमाध्यायस्य तृतीयखण्डः, द्वितीयाध्यायश्च	25	16	1
3	तृतीयाध्यायः	20	13	1

Course Outcome	•
References:	➢

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शास्त्री (B.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2021-22

Programme	Shastri		Name of Faculty	Vyakaran
Semester	4		Marks	70
Subject	Kriyatmak Sanskrit Shikshan		Hours	45
Paper Name	07		Credits	3
Paper Code	CE- 2.4.4			

Course Objectives Student Teachers will be able to	अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययनेन छात्राः – • संस्कृतसम्भाषणे कौशलं सम्पादयिष्यन्ति। • विभिन्नानां सुबन्तानां पदानां प्रयोगे कौशलं सम्पादयिष्यन्ति।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	सर्वनामपदानाम् अव्ययानां च प्रयोगः	25	16	1
2	आत्मनेपदिनां धातूनां लोट्-लृट्-लङ्लकाराः	25	16	1
3	उपसर्गप्रयोगाः, विशेष्यविशेषणभावः, चित्-चन-प्रयोगाः	20	13	1

Course Outcome	• संस्कृतसम्भाषणे कौशलसम्पादनम्। • विभिन्नानां सुबन्तानां पदानां प्रयोगे कौशलसम्पादनम्।
References:	➢ Teach Yourself Sanskrit, द्वितीया दीक्षा (द्वौ खण्डौ), राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, सम्पादकः प्रो. वेम्पटी कुटुम्बशास्त्री। ➢ भाषाप्रवेशः द्वितीयः भागः, संस्कृतभारती, नवदेहली। ➢ गीतासोपानम्, द्वितीयः भागः, संस्कृतभारती, नवदेहली।